

KLINIČKO ZNAČENJE PROTUTIJELA SS-A U SISTEMSKIM AUTOIMUNOSNIM BOLESTIMA

Marija Bakula, Branimir Anić

Zavod za kliničku imunologiju i reumatologiju, Klinika za unutarnje bolesti, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Klinički bolnički centar Zagreb, Zagreb, Hrvatska

Protutijela anti-Ro/SS-A među najčešće su detektiranim protutijelima u bolesnika sa sistemskim autoimunskim bolestima. Tradicionalno se, zajedno s protutijelima SS-B, najviše vezuju uz Sjögrenov sindrom (SjS) (u 60% slučajeva), no vrlo su često (u oko 30% slučajeva) prisutna i u bolesnika sa sistemskim eritemskim lupusom (SLE). Također se nalaze u drugim sistemskim bolestima vezivnog tkiva, kao i neoplazijama i infekcijama. Prema podacima iz studija, prevalencija protutijela SS-A u populaciji je 0,5 – 2,7%. Protutijela anti-SS-A reagiraju s jednim od dva antigena, Ro52 i Ro60, nazvanim tako prema njihovoj molekularnoj masi. Antigen Ro52 naziva se još i TRIM21, nalazi se u citoplazmi stanice te se vjeruje da sudjeluje u regulaciji upalnih procesa, dok se antigen Ro60 naziva i TROVE2, nalazi se u jezgri i ima ulogu u regulaciji transkripcije i stabilnosti mRNA (prema engl. *messenger ribonucleic acid*), a povezuje se i s preživljenjem stanice nakon izloženosti ultraljubičastom zračenju. U posljednje vrijeme objavljene su studije koje su ispitivale razlike u kliničkim očitovanjima autoimunskih bolesti ovisno o prisutnosti protutijela anti-Ro52 i/ili protutijela anti-Ro60 te su opisani različiti fenotipovi SjS, SLE i neonatalnog lupusa te sistemske skleroze i upalnog miozitisa. Primjerice, protutijela usmjerena na Ro52 (TRIM21) povezuju se s težom kliničkom slikom u bolesnika sa SjS-om, razvojem intersticijske bolesti pluća u bolesnika sa sistemskom sklerozom i bubrežnog oštećenja u SLE te lošijim odgovorom na imunosupresivnu terapiju u bolesnika s miozitisom. Povezanost s razvojem fetalnoga srčanog bloka dobro je poznata. Protutijela anti-Ro60, prema nekim studijama, vezuju se uz prisutnost antifosfolipidnih protutijela. Podatci iz literature ukazuju na važnost određivanja obaju tipova protutijela anti-Ro/SSA: anti-Ro52 i anti-Ro60, s obzirom na njihovu ulogu u predviđanju tijeka i prognoze bolesti te odgovora na liječenje.

Ključne riječi: protutijelo SS-A, anti-Ro52, anti-Ro60, sistemska bolest vezivnog tkiva

Izjava o sukobu interesa: nema sukoba interesa